

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Ölmstadskolan i Jönköpings
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Ölmstadskolan. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen sex utvecklingsområden som angetts i beslut den 23 januari 2026.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Ölmstadskolan senast den 3 augusti 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Jönköpings kommun har inkommit med en sådan redovisning den 1 juli 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Jönköpings kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Jönköpings kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Jönköpings kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Jönköpings kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Jönköpings kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Jönköpings kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har inlett ett arbete för att skapa gemensamma strukturer, rutiner och samsyn kring användningen av läroböcker och andra läromedel i undervisningen. Huvudmannen beskriver att rektorn organiserat för ämnesgrupper och kollegiala planeringstillfällen i dessa. Rektorn har vidare uttryckt förväntningar på att lärarna i högre utsträckning utgår utifrån läroböcker och tillhörande lärarhandledningar i planeringen och genomförandet av undervisningen, så att läroböcker utgör en grundstruktur i undervisningen i samtliga teoretiska ämnen. Arbetet har enligt huvudmannen lett till att lärarna i högre utsträckning valt gemensamma läromedel inom årskurser och stadier för att säkerställa likvärdighet mellan elever och progression i deras lärande. Huvudmannen beskriver att rektorn framöver planerar att

fortsätta utveckla samarbetet i ämnesgrupperna med fokus på gemensam pedagogisk planering och elevernas progression i respektive ämne. Enligt huvudmannen förväntas åtgärderna på längre sikt öka elevernas förståelse av ämnet, deras studiemotivation och möjlighet att nå kunskapskraven, då undervisningen i högre grad bygger på den struktur, systematik och sammanhang som läroböcker och andra läromedel erbjuder.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn påbörjat ett arbete för att systematiskt se över vilka anpassningar läroböcker och andra läromedel erbjuder i syfte att kunna avgöra om skolans läromedel möter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn har bland annat inventerat elevers tillgång till digitala stödverktyg och organiserat för diskussioner i lärarnas arbetslag kring nivåanpassningar i läroböcker, läromedel och annat undervisningsmaterial. Enligt huvudmannens redovisning planerar rektorn för att skapa en gemensam läromedelsbank med nivåanpassade läromedel och stödmaterial för att stärka lärarnas möjligheter att möta elever med olika förutsättningar och behov. Vidare kommer skolans ämnesgrupper att arbeta vidare med frågor som rör anpassning av läromedel. Enligt huvudmannens redovisning förväntas arbetet bidra till stärkt arbetsro, ökad likvärdighet i undervisningen och en högre studiemotivation hos eleverna. På längre sikt förväntas arbetet ge fler elever förutsättningar att nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har säkerställt att eleverna kan ta hem läromedel i sina teoretiska ämnen. Rektorn har sett över rutinerna för hemlån av läroböcker så att elever numera kan låna hem böcker vid behov av exempelvis repetition eller förberedelse inför bedömningssituationer. För att möjliggöra för elever att ta hem böcker utanför undervisningstid har rektorn efter en inventering låtit genomföra kompletterande inköp i de ämnen där det har saknats tillräckligt många exemplar. Därutöver har rektorn organiserat för att elever att i ökad utsträckning ska kunna ta del av digitala läromedel och andra digitala resurser hemifrån. Det framgår av huvudmannens redovisning att rektorn planerar för att kommunicera de nya rutinerna till vårdnadshavarna så att de känner till möjligheten för elever att ta del av läroböcker även utanför skoltid. Huvudmannen bedömer att åtgärderna skapat bättre förutsättningar för elever att befästa och fördjupa sina kunskaper utanför skoldagen, och att det på sikt kommer att stärka elevernas självständighet i lärandet samt öka likvärdigheten i deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn organiserat rutiner för att säkerställa att elever får tillgång till läroböcker och andra läromedel. Rektorn har bland annat förtydligat ansvarsfördelningen genom att klargöra hur behov av läromedel ska identifieras, följas upp och återkopplas inom organisationen samt påbörjat framtagandet av en rutin

för detta. Rektorn har vidare genomfört en kartläggning av befintliga läromedel och därefter gjort riktade inköp för att stärka elevernas tillgång till relevanta och ändamålsenliga läromedel. Arbetet har enligt huvudmannens redovisning stärkt rektorns överblick över tillgången till läroböcker och andra läromedel samt ökat samordningen. På sikt bedömer huvudmannen att arbetet kommer att leda till en mer likvärdig tillgång till ändamålsenliga läromedel för eleverna samt bättre förutsättningar för lärarnas planering av undervisningen och därmed även för elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Utvecklingsområde 5

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har påbörjat ett arbete för att stärka likvärdigheten i lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel. Rektorn har organiserat för kollegiala diskussioner i arbetslag i syfte att jämföra hur läroböcker och andra läromedel används i undervisningen och identifiera skillnader och utvecklingsbehov. Arbetet har enligt huvudmannens redovisning lett till en ökad förståelse bland lärarna kring vikten av gemensamma arbetssätt och likvärdig användning av läromedel. Vidare har rektorn planerat för att ta fram gemensamma riktlinjer kring hur läromedlen ska användas för att stödja elevernas kunskapsutveckling. Rektorn planerar även att fortsätta utveckla arbetet i ämnesgrupper och arbetslag i syfte att stärka lärarnas samsyn kring val och användning av läromedel. Huvudmannen beskriver att arbetet på sikt förväntas bidra till ökad likvärdighet mellan klasser och årskurser samt en tydligare progression i elevernas lärande. En ökad samsyn kring användning av läromedel bedöms också av huvudmannen leda till tryggare övergångar mellan årskurser och en mer sammanhållen undervisning.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 6

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har påbörjat ett arbete för att utvärdera tillgången till och användningen av läromedel. Syftet med utvecklingsarbetet är enligt huvudmannens redovisning att i ökad utsträckning koppla elevernas kunskapsresultat till undervisningens innehåll, genomförande samt användningen av läroböcker och andra läromedel. Huvudmannen beskriver att arbetet bidragit till en ökad medvetenhet kring vikten av att regelbundet följa upp och utvärdera skolans läromedel som ett led i den övergripande analysen av elevernas resultat. Rektorn planerar därför för att integrera en sådan årlig utvärdering i skolans systematiska kvalitetsarbete. Som ett led i kvalitetsarbetet kommer rektorn även att samla in elevröster för att kunna använda elevperspektivet som underlag i analyserna. Resultat från sådana utvärderingar och analyser av elevernas kunskapsutveckling kommer enligt huvudmannen sedan att användas för att bedöma om läromedlen stödjer undervisningen på ett ändamålsenligt sätt och för att identifiera eventuella utvecklingsbehov.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

På Skolinspektionens vägnar

X Roger Persson

Beslutsfattare
Signerat av: Roger Persson

X Maria Hermansson

Föredragande
Signerat av: Maria Hermansson

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.